

Alakoulujen palveluverkkotyö

PÄIVITETYT MATERIAALIT

Oriveden kaupunki

21.9.2021

Valmisteluryhmän jäsenet syyskuusta 2021 alkaen

valtuuston pj:t

- Heidi Jakara
- Marjo Mäkinen-Aakula
- Sini Kahilaniemi

kaupunginhallituksen pj:t

- Jussi Viljanen
- Ilkka Hjerppe

lasten ja nuorten lautakunnan pj

- Ulla Eronen

valtuustoryhmien nimeämä edustaja

- Miia Saarinen
- Sami Kymäläinen

henkilöstöjärjestöjen edustaja

- Harri Raitala

viranhaltijat

- kaupunginjohtaja Juha Kuusisto
- talous- ja hallintojohtaja Marjatta Lilja
- kasvatus- ja opetusjohtaja Mia Mattila
- tekninen johtaja Matti Vesava

Alakouluverkon päätöksenteon aikataulu

- Kouluverkkoaineisto liitteinen on ollut nähtävillä 26.11.–13.12.2020 kaupungin verkkosivulla osoitteessa www.orivesi.fi, paperisena Oriveden pääkirjastossa sekä Eräjärven sivukirjastossa.
 - Kuntalaisten mielipiteitä on pyydetty 13.12.2020 mennessä sähköisesti osoitteessa <https://bit.ly/3m0OaV9> tai vapaamuotoisesti paperisena osoitteeseen Oriveden kaupungin kirjaamo, PL 7 (Keskustie 23), 35301 Orivesi.
 - Vanhempainyhdistyksiltä, nuorisovaltuustolta, lasten ja nuorten lautakunnalta, tekniseltä lautakunnalta, vammaisneuvostolta ja Oriveden yrittäjät ry:ltä on pyydetty vapaamuotoiset lausunnot 13.12.2020 mennessä.
 - Alakoulujen palveluverkkotyöryhmä on käsitellyt saadut lausunnot ja mielipiteet kevään 2021 aikana.
- Materiaalia kaupungin kotisivulla:
 - [Alakoulujen-palveluverkkoselvitys-Orivesi-2020.pdf](#)
 - [Hirsilän koulu vaatii kattavia korjauksia maaliskuun loppuun mennessä | Orivesi](#)
 - [Karpinlahden koulussa merkittäviä korjaustarpeita | Orivesi](#)
 - [Tutkimusselostus-Karpinlahden-koulu-kosteus-ja-sisailmatekninen-kuntotutkimus-12.6.2020.pdf \(orivesi.fi\)](#)
- Yhteinen etäinfotilaisuus kaupunginvaltuustolle, kaupunginhallitukselle, lasten ja nuorten lautakunnalle sekä nuorisovaltuustolle 21.9.2021.
- Alakoulujen palveluverkkotyöryhmä tekee valmisteluvaiheen ehdotuksen kaupunginhallitukselle kokouksessaan 29.9.2021.
- Kaupunginhallitus käsittelee palveluverkkoselvitystä kokouksessaan 11.10.2021.
- Kaupunginvaltuusto päättää alakouluverkosta kokouksessaan 25.10.2021.

Lasten etu on asetettava ensisijaiseksi, kun päätetään lasten asioista.

Orivedellä on pätevä, osaava ja motivoinut kasvatus- ja opetushenkilöstö kyläkouluissa sekä isommissa yksiköissä.

Opetuksen laatu ei ole riippuvainen koulun koosta vaan koulussa toimivan henkilökunnan ammatillisuudesta ja osaamisesta sekä koulun fyysisen oppimisympäristön tarjoamista mahdollisuuksista. Jokaisella lapsella on oikeus saada arvostusta, kannustusta ja hyvää kohtelua koulun koosta riippumatta.

Orivedellä arvostetaan opettajien ja koulun muun henkilöstön työtä, ja perusopetukseen on kohdennettu erittäin hyvät resurssit seudullisesti tarkasteltuna.

Orivedellä lasten ja nuorten kasvun, kehityksen ja oppimisen monialainen tukeminen nähdään tärkeäksi. Myös opiskeluhuollon resurssit ovat hyvät.

Työryhmän laatimissa tulevaisuuden linjauksissa pidetään tärkeänä lasten yhdenvertaisuutta. Jokaisella lapsella tulisi olla nykypäivän opetussuunnitelman vaatimukset täyttävä turvallinen ja terveellinen fyysinen oppimisympäristö.

Jokaisella lapsella on oikeus kasvaa täyteen mittaansa ihmisenä ja yhteiskunnan jäsenenä. Tähän ei vaikuta koulun koko vaan lapsia ja heidän ainutlaatuisuuttaan arvostava koulun toimintakulttuuri.

Perusopetuksen oppilasjakauma lukuvuonna 2021–2022 (tilasto 7.9.2021)

Koulu	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	Yht.
Eräjärvi	9	2	7	6	11	9	9				53
Hirsilä	7	6	10	6	8	8	7				52
Karpinlahti	5	7	13	10	11	10	8				64
Kultavuori	43	45	51	43	39	42	51	1	1	1	317
Rovastinkangas	25	31	29	28	26	27	31				197
yhteiskoulu								91	103	115	309
yht.	89	91	110	93	95	96	106	92	104	116	992

Oppilasmäärien kehitys vuosiluokilla 1–6

(tilasto 7.9.2021)

Koulu	21-22	22-23	23-24	24-25	25-26	26-27	27-28
Eräjärvi	44	44	39	31	28	26	26
Hirsilä	45	45	40	36	36	28	24
Kultavuori	271	263	257	257	251	230	208
Karpinlahti	59	56	51	51	46	41	35
Rovastinkangas	172	166	165	155	146	134	124
Yhteensä	591	574	552	530	507	459	417

Oppilasennuste

Kaikkien koulujen oppilasmäärät laskevat tarkastelujakson aikana. Lukuvuoden 2027–2028 alussa perusopetuksen oppilasmäärät ovat laskeneet Eräjärvellä noin 41 %, Hirsilässä 47 %, Kultavuorella 23 %, Karpinlahdessa 41 % ja Rovastinkankaalla 28 %. Alakoulujen yhteenlaskettu oppilasmäärä laskee ennusteen mukaan 29 %.

Saman rehtorin alaisuudessa olevat koulut

(vuosiluokat 1–6, tilasto 7.9.2021)

Koulu	21-22	22-23	23-24	24-25	25-26	26-27	27-28
Hirsilä	45	45	40	36	36	28	24
Kultavuori	271	263	257	257	251	230	208
yht.	316	308	297	293	287	258	232

Tarkastelujakson aikana

Kultavuoren ja Hirsilän koulujen kokonaisoppilasmäärä laskee 84 oppilaalla. Näissä luvuissa ei ole huomioitu muuttajia. Kaupunkistrategian mukaisesti lasten ja nuorten palvelut järjestetään niin laadukkaasti, että se houkuttelisi perheitä muuttamaan Orivedelle.

Saman rehtorin alaisuudessa olevat koulut (vuosiluokat 1–6)

(tilasto 7.9.2021)

Koulu	21-22	22-23	23-24	24-25	25-26	26-27	27-28
Karpinlahti	59	56	51	51	46	41	35
Rovastinkangas	172	166	165	155	146	134	124
yht.	231	222	216	206	192	175	159

Tarkastelujakson aikana

Karpinlahden ja Rovastinkankaan koulujen kokonaisoppilasmäärä laskee 72 oppilaalla.

Vuosiluokkien koot saman rehtorin alaisuudessa olevissa kouluissa 2021-2022 (vuosiluokat 1–6, tilasto 7.9.2021)

Koulu	1. lk	2. lk	3. lk	4. lk	5. lk	6. lk
Hirsilä	6	10	6	8	8	7
Kultavuori	45	51	43	39	42	51
Yhteensä	51	61	49	47	50	58

Koulu	1. lk	2. lk	3. lk	4. lk	5. lk	6. lk
Karpinlahti	7	13	10	11	10	8
Rovastinkangas	31	29	28	26	27	31
Yhteensä	38	42	38	37	37	39

Karpinlahden koulun oppilaat mahtuvat suoraan Rovastinkankaan ryhmiin. Mikäli kouluja ei yhdistetä, Rovastinkankaalla ei riittäne oppilaita kahdelle rinnakkaisluokalle eri vuosiluokilla.

Hirsilän oppilaat mahtuvat Kultavuoren koulun nykyisiin ryhmiin lukuvuoden 2022 alusta alkaen (Kultavuoressa on tällä hetkellä kaksi rinnakkaisluokkaa kuudennella vuosiluokalla).

Seutuvertailu 2020

JOHTOPÄÄTÖKSET

TAMPEREEN
KAUPUNKISEUTU

Orivesi

Johtopäätökset

- Perusopetuksen oppilasmäärä on noussut muutamalla oppilaalla, mutta jatkossa oppilasennuste on laskeva.
- Perusopetuksen laskennallinen keskimääräinen ryhmä koko on kaupunkiseudun pienin.
- Oppilaiden tukeen ja hyvinvointiin on resursoitu paljon. Laskennalliset oppilasmäärät erityisopettajia, koulunkäynninohjaajia ja koulukuraattoreja kohti ovat seudun pienimmät.
- Keskimääräiset oppilaskohtaiset kustannukset ovat laskeneet.

Toimenpide-ehdotukset

- Oppilaiden tukeen tulee resursoida jatkossakin.
- Nykyisen kouluverkon toimivuutta, oppilaskohtaisia kustannuksia sekä koulukiinteistöjen tulevia investointitarpeita tulee tarkastella edelleen.
- Tulevassa alakouluverkkopäätöksessä tulee huomioida turvallinen ja nykyaikainen oppimisympäristö sekä oppilasennuste.

Oriveden kaupungin talouden kehitys

Kuntien taloustilanne vuosina 2021 ja 2022

- Kuntatalouden kokonaistilanne oli vuonna 2020 ja vuoden 2021 alkupuolella varsin hyvä, mutta kokonaisuutena julkisen talouden tila on alijäämäinen.
- Kuntataloudessa tulojen ja menojen erotus eli ns. nettoluotonanto on noin 1,5 miljardin euron suuruusluokkaa
- Arvion mukaan kuntatalouden tilikauden tulos heikkenee vuonna 2021 viime vuoden lukemista, mutta pysyy kuitenkin yli miljardin euron paremmalla puolella.
- Kunnissa vuosikate kattaa poistot, mutta korkean investointitason vuoksi toiminnan ja investointien rahavirta jää noin 700 euroa miinukselle.
- Kuntataloudessa koronaepidemia kasvattaa yhä kustannuksia, joita syntyy muun muassa rokottamisesta, rajavalvonnasta, potilaiden hoidosta ja varautumisesta.
- Valtionosuusrahoituksen taso ei seuraa kustannusten ja tehtävien muutoksia täysimääräisesti.
- Koronatestaukset, jäljittämiset ja muut koronaan ja kuntien tehtäväkenttään liittyvät laajennukset ovat nostaneet menokehityksen kaksinumeroisiin kasvulukemiin. Nämä kustannukset on luvattu korvata kunnille valtion puolelta.
- Menopaineet ovat kovat myös loppuvuonna 2021. Sen sijaan kuntien tulopuoli kasvaa vain vaimeasti. Vuonna 2022 tulojen ja menojen epätasapaino kasvaa.
- Kunnilla on kuitenkin kuntalakiin perustuva velvoite tasapainottaa taloussuunnitelmansa.
- Jos vuotta 2022 koskevassa budjettiriihessä valtion kuntapäätöksiin ei tule muutoksia tai jos talouden kasvu ei vahvista kuntien verotulokehitystä, kunnissa on pakko käynnistää sopeutustoimet jo hyvin pian.

Oriveden talouden kehitys

- Tampereen kaupunkiseudulla laadittavan selvityksen alustavien tietojen mukaan vuosina 2010-2019 Oriveden kaupungin muut kuin sote-kulut ovat kasvaneet 28 %, kun vastaava keskiarvo kaupunkiseudulla on 12 %. Sote-kulujen kehitys on ollut 48 %, kun seudun kuntien keskiarvo on 34 %.
- Vuonna 2021 kaupungin asukasmäärä on alkuvuodesta vähentynyt heinäkuun loppuun mennessä 41 asukkaalla.
- Elokuun 2021 tulojen ja menojen kehityksen perusteella vuoden 2021 tilinpäätöksen arvioidaan olevan noin 3,5 milj. euroa alijäämäinen.
- Toimintakulujen ja –katteen kehitys on ollut merkittävän suurta, toimintakulut 5,9 % ja kate 7,0 % kasvussa.
- Merkittävin kuluja kasvattava erä on sosiaali- ja terveydenhuollon menot, joiden ennakoitaan kasvavan vuonna 2021 talousarvioon verrattuna 2,4 milj. eurolla. Palvelutarpeen edelleen kasvaessa vuoden 2022 menot kasvavat edellisen vuoden tasosta noin 1,7 milj. euroa.
- Tulopohja suurimpien erien, eli verotulojen ja valtionosuuksien osalta kehitys ei ole menoja vastaava. Vuonna 2022 verotulojen arvioidaan toteutuvan vuoden 2021 mukaisena, eli kasvua ei tapahdu. Valtionosuuksien arvioidaan kasvavan 1 milj. euroa, 3,6 %:lla.

Oriveden talousnäkymät

- Hyvinvointialueuudistus on toteutumassa vuoden 2023 alusta lukien, jolloin sote-kulut siirtyvät kunnilta hyvinvointialueille.
- Uudistuksen vaikutuksena myös kuntien verotuloja ja valtionosuuksia leikataan kulujen siirtoa vastaavasti. Kuntien tuloveron leikkauksen on arvioitu olevan 12,39 %-yksikköä, mutta lukua tarkennetaan vuosien 2021 ja 2022 sote-menojen kehitystä vastaavasti. Todennäköistä on, että sote-kulut kasvavat, joten kuntien tuloverojen leikkaus tulee olemaan ennakoitua suurempaa.
- Tampereen kaupunkiseudun alustavan selvityksen mukaan Oriveden kaupungin taloudellinen tilanne tulee edelleen tiukkenemaan hyvinvointialueen alkamisen jälkeen. Tällöin toiminnan vähentyessä myös kaupungin mahdollisuudet kuntalain mukaiseen talouden tasapainottamiseen vähenevät. Arvion mukaan tilikauden alijäämät tulevat kasvamaan jopa yli 5 milj. euron tasolle vuosittain.
- Samalla myös kaupungin lainakanta tulee merkittävästi kasvamaan.

Koulukiinteistöjen kunto, korjaustarpeet ja kustannuslaskelmat

Hirsilän koulun peruskorjauksen/ uudishankinnan kustannusarvio

- Kustannusarvio (2021) Hirsilän koulun kiinteistön rajoitetusta peruskorjauksesta on 2,6 M€, 2484 €/kem². Raskaan peruskorjauksen arvio on 3,5 M€.
- Peruskorjauksen kustannusarvion lähtökohtana on nykytilannetta vastaavat tilat.
- Kustannusarvio (2021) Hirsilän koulun kiinteistön (73 % nykyisestä, 756 kem²) uudishankintahinnaksi on 2,6 M€, 3 422€/kem².
- Mikäli Hirsilän koulu päätetään peruskorjata, tulisi päätökset peruskorjauksesta ja rahoituksesta tehdä vuoden 2022 talousarviokäsittelyn yhteydessä. Peruskorjauksen laajuudesta on elinkaarisuunnitelmassa kaksi vaihtoehtoa.
- Peruskorjauksen suunnitteluun tulee varata yksi vuosi ja peruskorjauksen toteutukseen noin yksi vuosi.
- Peruskorjauksen toteutuksen ajaksi koulun ja päiväkodin toiminta joudutaan siirtämään väistötiloihin. Väistötilojen alustava vuokrakustannus on noin 100 000 € vuodessa. Kultavuoren kouluun siirtyminen olisi mahdollista elokuusta 2022 alkaen.

Hirsilän koulu: Pirten lausunto sisäilmaston terveydellisestä merkityksestä ja kustannusarvio

- Pirten lausunto sisäilmaston terveydellisestä merkityksestä valmistui 8.6.2021. Se pohjautuu Kosteus- ja sisäilmatekniseen kuntotutkimukseen 31.3.2021 (Vahanan Rakennusfysiikka Oy).
- Altistumisolosuhteiden pohjalta työterveyshuolto suosittelee kiireellisten korjausten tekemistä vuonna 2021 ja viimeistään 31.3.2022 (vuosi kuntotutkimuksesta).
- Korjauskustannusarvio Hirsilän koulun kiireellisten korjausten osalta on 153 300 €, alv 0 % (Arto Toorikka, Vahanan Rakennusfysiikka Oy).
- Tilapalvelulle ei ole myönnetty resursseja aloittaa kiireellisiä korjauksia välittömästi.
- Jos kaupunki päätyy toteuttamaan korjaukset, kilpailutus aloitetaan ja toteutus siirtyy aikaisintaan kevääksi 2022.

Karpinlahden koulun peruskorjauksen ja uudishankinnan kustannukset

- Karpinlahden koulun kiinteistön alustavia korjaus- ja uudisrakentamiskustannuksia on arvioitu kiinteistön elinkaaritarkastelun kautta.
- Kustannusarvio (2020) Karpinlahden koulun kiinteistön peruskorjauksesta on 1,6 M€, alv 0 %, 1 739 €/kem².
- Kustannusarvio (2020) Karpinlahden koulun kiinteistön (909 kem²) uudishankintahinnaksi on 2,9 M€, alv 0 %, 3 155 €/kem².
- Mikäli Karpinlahden koulu päätetään peruskorjata, tulisi päätökset peruskorjauksesta ja rahoituksesta tehdä vuoden 2022 talousarviokäsittelyn yhteydessä.
- Peruskorjauksen suunnitteluun tulee varata yksi vuosi ja peruskorjauksen toteutukseen noin yksi vuosi.
- Peruskorjauksen toteutuksen ajaksi koulun toiminta voitaisiin siirtää Rovastinkankaan koulun tiloihin, jolloin ei tarvittaisi erillisiä väistötiloja.

Karpinlahden koulu: lausunto sisäilmaston terveydellisestä merkityksestä

- Pirten lausunto sisäilmaston terveydellisestä merkityksestä valmistui 30.10.2020. Se pohjautuu altistumisolosuhteiden arviointiin 15.10.2021 sekä Pirteskooppi-kyselyyn. Lisätietoja on saatu suullisesti rakennusterveysasiantuntijalta.
- Altistuminen normaalista poikkeaville olosuhteille on todennäköistä kellaritiloissa ja terveydenhoitajan tiloissa. Ne ovat poistettu käytöstä.
- Korjaukset muissa tiloissa tulisi käytön jatkon kannalta tehdä viimeistään suunnitellussa peruskorjausvaiheessa.

Alakouluverkosta päättäminen

Viisi eri vaihtoehtoa

- 0-vaihtoehdossa olemassa olevat koulukiinteistöt pidetään käytössä mahdollisimman pienillä korjauksilla. Tällöin kyläkoulut tulevat muuttumaan oppilasennusteen perusteella jollakin aikavälillä 2-opettajaisiksi.
 - Kiinteistöselvitysten perusteella ei ole enää mahdollista.
- 0+-vaihtoehdossa koulukiinteistöt korjataan teknisesti nykypäivän tarpeiden vaatimaan kuntoon. Tällöin kyläkoulut tulevat muuttumaan oppilasennusteen perusteella jollakin aikavälillä 2-opettajaisiksi. Opettajamäärää tulee tarkastella myös Rovastinkankaan koulussa oppilasmäärän laskiessa.
 - Kustannukset ovat uudisrakentamisen luokkaa.
- 1-vaihtoehdossa Karpinlahden koulu yhdistyy Rovastinkankaan kouluun.
- 2-vaihtoehdossa Hirsilän koulu yhdistetään Kultavuoren kouluun.
- 3-vaihtoehdossa Karpinlahti yhdistyy Rovastinkankaan kouluun ja Hirsilä yhdistyy Kultavuoren kouluun jollakin aikavälillä.

Valmistelun ja päätöksenteon eteneminen

- Kaupunginhallitus nimesi uuden alakouluverkkotyöryhmän jäsenet kokouksessaan 30.8.2021
- Uusi alakouluverkkotyöryhmä on kokoontunut 16.9.2021 ja 29.9.2021
- Asiasta pidettiin valtuustoseminaari 21.9.2021, jossa käytiin läpi päivitetty alakouluverkkotyöryhmän materiaali ja esiteltiin Karpinlahden ja Hirsilän koulujen kuntotutkimukset ja korjaustarpeet sekä työterveyshuolto Pirten sisäilmastaselvitys.
 - Tilaisuudesta ei laadittu muistiota. Seminaarin osallistujille annettiin mahdollisuus toimittaa kirjallisia kommentteja ma 27.9.2021 klo 12 mennessä. Määräaikaan mennessä saatiin kaksi (2) kommenttia, jotka ovat liitteenä.
- Alakouluverkkotyöryhmän muistiot ovat liitteenä.
- Päätöksenteon suunniteltu aikataulu:
 - kaupunginhallituksen kokous 11.10.2021 ja
 - kaupunginvaltuuston kokous 25.10.2021.

Alakoulujen palveluverkkotyöryhmän ehdotus

29.9.2021

1/2

1. Eräjärven koulu jatkaa toimintaansa ennallaan, sillä kiinteistössä ei ole peruskorjaustarpeita. Oppimisympäristö on nykyaikainen, ja samaan kiinteistöön on rakennettu päiväkotivuonna 2018. Eräjärven koulu sijaitsee 20 kilometrin päässä keskustaaajamasta. Mikäli koulun oppilaat siirrettäisiin Rovastinkankaalle, lakisääteiset oppilaskuljetuksiin ja niiden odotuksiin säädetty ajat ylittyisivät joidenkin oppilaiden kohdalla. Oppilasmäärän mahdollisesti laskiessa 30 ja 40 välille, koulun opettajien lukumäärää tulee tarkastella.
2. Karpinlahden koulun toiminta siirretään välttämättömän ja mittavan peruskorjaus- tai uudisrakentamistarpeen vuoksi Rovastinkankaan kouluun 1.8.2022. Koululla on tällä hetkellä käyttökiellossa muutamia tiloja. Kiinteistöön heti tehtävät kiireelliset sisäilma- ja kosteustekniset korjaukset olisivat alustavan kustannusarvion mukaan noin 200 000 euroa. Näillä korjauksilla koulun toimintaa voitaisiin lyhytaikaisesti jatkaa. Tämä ei ole toiminnallisesti ja taloudellisesti järkevää. Sisäilma- ja kosteusteknisten korjausten lisäksi lähivuosina olisi tehtävä laaja peruskorjaus tai rakennettava uusi koulu. Karpinlahden koulun korjaus- ja uudisrakentamisen kustannukset koituisivat liian raskaiksi Oriveden kaupungille. Karpinlahden koulun oppilasennuste on laskeva. Karpinlahden ja Rovastinkankaan kouluilla on etäisyyttä vain noin kolme kilometriä, joten kenenkään oppilaan koulumatka ei muodostu kohtuuttomaksi. Palveluverkkotyöryhmän tekemä ehdotus perustuu kokonaisarvioon ja tällä ratkaisulla taataan kaikille lapsille ja henkilökunnalle terveellinen, turvallinen ja nykyaikainen pedagogisesti toimiva oppimisympäristö.

Alakoulujen palveluverkkotyöryhmän ehdotus

29.9.2021

2/2

- Hirsilän koulun toiminta siirretään välttämättömän ja mittavan peruskorjaus- tai uudisrakentamistarpeen vuoksi Kultavuoren kouluun 1.8.2022. Kiinteistöön heti tehtävät kiireelliset sisäilma- ja kosteustekniset korjaukset olisivat kustannusarvion mukaan n. 153 000 euroa. Näillä korjauksilla koulun toimintaa voitaisiin lyhytaikaisesti jatkaa. Tämä ei ole toiminnallisesti ja taloudellisesti järkevää. Sisäilma- ja kosteusteknisten korjausten lisäksi lähivuosina olisi tehtävä laaja peruskorjaus tai rakennettava uusi koulu. Hirsilän koulun korjaus- ja uudisrakentamisen kustannukset koituisivat liian raskaiksi Oriveden kaupungille. Hirsilän koulun oppilasennuste on laskeva. Hirsilän ja Kultavuoren kouluilla on etäisyyttä vain kahdeksan kilometriä, joten kenenkään oppilaan koulumatka ei muodostu kohtuuttomaksi. Palveluverkkotyöryhmän tekemä ehdotus perustuu kokonaisarvioon ja tällä ratkaisulla taataan kaikille lapsille ja henkilökunnalle terveellinen, turvallinen ja nykyaikainen pedagogisesti toimiva oppimisympäristö.